

Pressemelding fra Norsk fyrhistorisk forening og Norges Kulturvernforbund

Norsk fyrhistorisk forening vinner EUs kulturminnepris / Europa Nostra 2017

EU-kommisjonen og Europa Nostra har i dag 5. april offentliggjort vinnerne av EUs kulturminnepriser / Europa Nostra for 2017. Dette er Europas mest prestisjetunge utmerkelse innen kulturminnesektoren.

Norsk fyrhistorisk forening er tildelt prisen for sin dedikerte innsats for bevaring, formidling og ny bruk av norske fyrstasjoner gjennom 20 år. Det er Norges Kulturvernforbund som nominerte foreningen til den anerkjente prisen, med anbefaling fra Kystverket, Kystverkmusea og Forbundet Kysten.

Fyrstasjonene er en viktig del av norsk identitet som kystnasjon. De har vært avgjørende for utviklingen av norsk handel og kontakt med resten av verden.

Mellom 1974 og 2006 ble alle fyrstasjonene i Norge automatisert og avbemannet. På grunn av de værharde og eksponerte beliggenhetene startet forfallet raskt. De fleste bygningene hadde ikke lenger noen praktisk funksjon og staten iverksatte planer for salg eller rivning av flere av dem.

Gradvis utviklet det seg mange lokale initiativ som protesterte og ønsket å få ta vare på og ta i bruk de unike og for dem betydningssterke fyrstasjonene. I 1997 gikk flere av disse initiativene sammen og etablerte Norsk fyrhistorisk forening.

I dag fungerer Norsk fyrhistorisk forening som en paraplyorganisasjon for 76 ulike lokale grupperinger som drifter ny bruk på hver sine fyr. Antallet øker fremdeles jevnt. Fra begynnelsen som spredte initiativ har foreningen utviklet seg til en nasjonal bevegelse med betydelig påvirkning på forvaltningen av disse kulturminnene. Allmenhetens syn på bevaring av fyr har endret seg betydelig. Fyrferie har blitt et begrep. Hjemmesiden fyr.no har blitt et møtepunkt for en bred fyrinteresse.

Arbeidet for denne holdningsendringen trekker juryen fram i sin vurdering av foreningen: *"Norsk fyrhistorisk forening sitt engasjement for bevaring av fyr har endret hvordan folk ser disse bygningene som fellesskapet kulturminner."*

I dag er ingen norske fyrstasjoner direkte truet og stadig nye former for bevaring gjennom alternativ bruk utvikles. Dette foregår ofte med utspring i lokalsamfunn nær fyrstasjonene. *"Denne dedikerte organisasjonen har lyktes med å bevare Norges fyrstasjoner som en del av Europas maritime kulturarv. Det er imponerende hvordan de har gjort krevende bevaring mulig gjennom utvikling av små bærekraftige bedrifter på fyrene, som kaféer og overnattingstilbud."* Dette var et viktig poeng for juryen.

Modellen til Norsk fyrhistorisk forening, som opprinnelig ble sett på som svært ambisiøs, framstår nå som en troverdig løsning også for lignende kulturminner i Europa. Lokalsamfunn som drifter statens eiendom har vist seg som en vellykket tilnærming både for å øke bevissthet rundt og for å bevare kulturminner.

Styreleder i Norsk fyrhistorisk forening Tormod Steen omtaler prisen som en honnør til frivillige kulturvernere langs hele kysten. *"Det er en ære å representere så mye bra og viktig arbeid."*

Statens vegvesen er også tildelt pris for restaureringen av Kongevegen over Filefjell. Dette er de to eneste prisene som går til Skandinavia. Begge prisvinnerne vitner om en økt annerkjennelse av norsk samferdselshistorie. Det er i år 29 prisvinnere fra 18 land.

European Heritage Congress 2017, presentasjon av prisvinnere og seremoni vil avholdes i Turku 11. - 15. mai.